
Prezentace pracoviště

Historie

První pracoviště oboru patologie vzniklo v nemocnici v Praze na Vinohradech v roce 1906 jako prosektura, jejímž vedením byl pověřen Prof. MUDr. J. Honl. Prosekturu tvořily pitevna a laboratoř, umístěné v původní nemocniční kapli. S rozvojem oboru došlo ve třicátých letech 20. století i k rozšíření oddělení patologie, a to především zásluhou prim. MUDr. J. Štolze, který patologii vedl od roku 1929. Byly vybudovány laboratoře v pavilonu E a malý zvěřinec. Prim. Štolz stál i u návrhu a výstavby na tehdejší dobu velkoryse pojatého pavilonu CH, který se měl stát důstojným sídlem oddělení patologie. Po dokončení stavby v roce 1936 byl však tento pavilon adaptován pro provoz interní kliniky Prof. Prusíka. Období II. světové války se do historie ústavu zapsalo mimo jiné tím, že zde díky vstřícnosti prim. Štolze působili po zavření českých vysokých škol významní morfologové, Prof. MUDr. Frankenberger a doc. MUDr. Žlábek a budoucí významní patologové, B. Bednář a R. Vaněček. V poválečném období byly prostory pavilonu CH konečně uvolněny a upraveny k původnímu určení. Provoz patologie sem byl přemístěn od 1. 6. 1947. Zároveň však byla v budově umístěna mikrobiologie, serologie, hematologie a biochemie.

Se vznikem lékařské fakulty hygienické v roce 1952 vzniká ústav patologické anatomie zajišťující jak celý rozsah zdravotnické činnosti oboru, tak i výuku patologie. V roce 2014 prošel ústav rozsáhlou rekonstrukcí a byl dovybaven moderním zařízením. Přednosty ústavu v následujícím období byli: Doc. MUDr. Štolz (1952-1971), Prof. MUDr. J. Dobiáš, DrSc. (1971-1975), Doc. MUDr. J. Blažek, CSc. (1975-1977), Prof. MUDr. M. Vorreith, CSc. (1977-1987), Doc. MUDr. V. Rychterová, CSc. (1987-2000), Prof. MUDr. Václav Mandys, CSc. (2001-2016). Od 1.9. 2018 je přednostou doc. MUDr. Radoslav Matěj, Ph.D.

Současný rozsah činnosti

Činnost ústavu patologie jako pracoviště lékařské fakulty a fakultní nemocnice je tradičně rozdělena do tří hlavních směrů, které se vzájemně prolínají a tvoří tak jeden organický celek. Tyto směry představují zdravotnická činnost, výuka a činnost vědecko-výzkumná. Zdravotnická činnost ústavu zahrnuje oblast nekroptickou, bioptickou a cytologickou. Úsek nekropsie zahrnuje provádění pitev (cca 150 ročně) a mikroskopického vyšetřování vzorků tkání odebraných při pitvách. Ústav provádí výhradně pitvy klinicky orientované, tj. zemřelých ve FNKV. Význam pitev se nijak nesnížil ani v dnešní době technických pokroků a moderních vyšetřovacích a zobrazovacích metod. Klinickopatologická analýza úmrtí podporuje etiopatogenetické kritické myšlení a přispívá k rozšíření diferencially diagnostického uvažování lékařů. Rozpoznávání neshod klinických a nekroptických diagnóz slouží nejen k individuálnímu poučení klinika, ale může být i námětem pro jeho odborného manažera. Mimořádně rozsáhlá je bioptická činnost ústavu. Počet vyšetřených bioptických vzorků přesahuje ročně 15.000, což představuje 140.000 preparátů. Kromě běžných bioptických vyšetření prováděných převážně pro pracoviště FNKV, slouží ústav jako superkonsiliární pracoviště. V souladu s všeobecným trendem moderní patologie se v posledních letech výrazně zvyšuje počet imunohistologických vyšetření, která slouží jednak ke zpřesnění bioptické diagnostiky, jednak k detekci vybraných nádorových markerů, jejichž určení je klinickými pracovišti vyžadováno jako obligatorní součást vyšetření bioptického. Samostatnou kapitolou je provádění perioperačních bioptických vyšetření, která mnohdy zásadně modifikují léčebné operační postupy a jejichž počet každý rok stoupá. Nedílnou součástí jsou i vyšetření cytologická, to ze všech orgánových systémů a tělních tekutin.

Lékaři Ústavu patologie se pravidelně účastní multidisciplinárních seminářů zaměřených na zlepšení péče o pacienty.

Pedagogická činnost ústavu představuje výuku patologie pregraduálního bakalářského studia zdravotní vědy, fyzioterapie a veřejné zdravotnictví a magisterského studijního oboru všeobecné lékařství 3. LF UK. Tradičně je velký důraz kladen na postgraduální výchovu studentů doktorského programu a postgraduálnímu specializačnímu vzdělávání. Vědeckovýzkumná činnost je soustředěna především na řešení grantových projektů, kde jsou pracovníci ústavu hlavními řešiteli, nebo spoluřešiteli. Navíc někteří pracovníci ústavu spolupracují s pracovišti některých významných vědeckých institucí (ústavu MZd a AV ČR).

Problémem významně limitujícím pracovní činnost a zejména možnosti rozšiřování metodického zázemí ústavu patologie je nevyhovující prostorová situace. Především laboratorní trakt, ale i pracovní prostory pro lékaře jsou za současnými standardy běžnými na pracovištích fakultních nemocnic. Významné zlepšení této situace by mohla přinést přístavba pavilonu CH, o jejíž realizaci vedení ústavu patologie s vedením FNKV intenzivně jedná.

Personální zajištění

V ústavu je v současné době obsazeno 9,0 zdravotnického lékařského místa, která jsou rozdělena mezi lékaře s hlavním úvazkem ve FNKV a na UK, 3. LF. Výuku zajišťují rovněž extramurální lékaři. Dále je v ústavu zaměstnáno 22 pracovníků v různých úvazcích: jiný odborný VŠ, SZP, THP a PZP.